

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 4201, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Seimo
Sveikatos reikalų komitetui

Nr.
Į 2023-10-19 Reg. Nr. S-2023-4607

Kopija
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO SVEIKATOS REIKALŲ KOMITETO SPRENDIMO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) gavo Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komiteto (toliau – Komitetas) 2023 m. spalio 19 d. raštu Nr. S-2023-4607 „Dėl Seimo Sveikatos reikalų komiteto sprendimo“ persiūtą 2023 m. spalio 18 d. Komiteto sprendimą Nr. 111-S-34 „Dėl priemonių savalaiki ir veiksmingai psichologinei pagalbai užtikrinti nėštumo ir pogimdyminiu laikotarpiu“ (toliau – Sprendimas). Sprendime prašoma atsižvelgti į Komiteto siūlymus ir iki 2024 m. kovo 8 d. pateikti Komitetui informaciją apie šių siūlymų įgyvendinimo eigą. Ministerija, įvertinusi Komiteto Sprendimą ir jame pateiktus pasiūlymus, teikia informaciją apie atliktus, vykdomus bei planuojamus veiksmus, siekiant didinti pagalbos prieinamumą nėščiosioms, gimdyvėms ir motinoms (tėvams), sudaryti sąlygas puoselėti socialinius ryšius ir didinti socialinę įtrauktį, ugdyti gebėjimus savarankiškai spręsti socialines problemas ar išvengti jų atsiradimo.

Atlikus esamos situacijos sveikatos apsaugos ir socialinės apsaugos srityse analizę, Sveikatos apsaugos ministerija kartu su Ministerija ėmėsi bendradarbiavimo ieškant sprendimų, siekiant išplėsti ir sustiprinti sisteminę psichologinę pagalbą nėštumo metu ir pogimdyminiu laikotarpiu, ir nuo 2023 m. rugsėjo mėn. vykdė viešąsias konsultacijas su specialistais, asmens sveikatos priežiūros įstaigų, nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO), institucijų, įvairių iniciatyvų atstovais¹, kurių metu buvo identifikuoti egzistuojančios pagalbos sistemos trūkumai bei tobulintinos sritys. Sveikatos apsaugos ministerija kartu su Ministerija parengė ir 2023 m. lapkričio mėn. pristatė bendrą veiksmų planą (toliau – Veiksmų planas), kuriuo siekiama sistemaiškai spręsti problemą ir mažinti depresijos po gimdymo bei susijusių psichikos ir elgesio sunkumų bei sutrikimų pasireiškimą, geriau pasirūpinti nėščiosios, gimdyvės ir vaikus nuo 0 iki 3 m. auginančių motinos bei tėvo emocine ir psichologine būsena šiuo jautriu laikotarpiu. Veiksmų plane numatytos ir įgyvendinamos tokios Ministerijos priemonės:

- *aktualios informacijos rengimas ir platinimas, apimant el. lankstinuką apie depresiją po gimdymo, jos simptomus, įsivertinimą bei pagalbos galimybes* (el. lankstinukas parengtas ir išplatintas 2023 m. lapkričio mėn.), vieningą metodinę medžiagą (skrajutę) apie depresiją po gimdymo, jos simptomus, įsivertinimą bei pagalbos galimybes (parengta ir platinama nuo 2024 m.

¹ Organizuotos diskusijos, susitikimai su virš 20 nevyriausybinių organizacijų, specialistų organizacijų, institucijų, ekspertų. Taip pat vyko klausymai ir diskusijos Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdyje, Perinatologijos komiteto posėdyje, Nacionalinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigų bendradarbiavimo platformoje ir kt. formatuose.

sausio mėn.). Parengta informacija skirta nėščiosioms, gimdyvėms ir šeimoms, specialistams, nuomonės formuotojams ir turinio kūrėjams, emocinę paramą ir pagalbą šeimoms teikiantiems subjektams, emocinės paramos linijoms, socialinės ir kitų sričių specialistams, asmens sveikatos priežiūros specialistams, nevyriausybinėms organizacijoms, įvairioms iniciatyvoms ir platformoms pagal veiklos sritį.

- *mokymai socialinių paslaugų srities darbuotojams ir kompleksinių paslaugų šeimai tiekėjams apie depresijos po gimdymo simptomus, jų vertinimą, praktinius įgūdžius paklausti, tinkamai reaguoti ir nukreipti pagalbai.* Įgyvendinant šią priemonę, Metodinio kompleksinių paslaugų šeimai centro 2023 m. organizuota bei 2024 m. planuojama organizuoti paskaita specialistams apie depresijos po gimdymo atpažinimą, psichologinę pagalbą nėštumo metu bei pagimdžius (2023 m. paskaitoje dalyvavo 80 asmenų). Profesinių kompetencijų tobulinimo centro 2024 m. planuojami organizuoti mokymai, skirti socialinių paslaugų srities darbuotojams apie depresijos po gimdymo atpažinimą, vertinimą, praktinius įgūdžius tinkamai reaguoti ir nukreipti pagalbai.

- *vieša atvira paskaita ir diskusija „Depresija – daugiau nei liūdesys: atpažinti ir laiku padėti galime kiekvienas“ su transliacija YouTube kanale socialinių paslaugų srities ir kitiems specialistams, NVO, emocinę paramą ir pagalbą šeimoms teikiantiems subjektams apie depresiją, melancholijos ir depresijos po gimdymo požymius, atpažinimą, pagalbos būdus ir visuomenėje veikiančius stereotipus (įvyko 2023 m. lapkričio 23 d., įrašo nuoroda: [\(1\) Depresija — daugiau nei liūdesys: atpažinti ir laiku padėti galime kiekvienas \(atvira paskaita\) - YouTube](#), dalyvavo 1785 socialinių paslaugų srities darbuotojai, iš jų 880 socialinių darbuotojų ir kitų specialistų, 840 individualios priežiūros darbuotojų, 65 socialinių paslaugų įstaigų vadovai, įrašo YouTube kanale peržiūrų skaičius – 7632);*

- *savitarpio pagalbos ir psichoedukacijos grupių savivaldybėse skatinimas, užtikrinant tarpinstitucinį bendradarbiavimą tarp NVO, bendruomeninių šeimos namų ir visuomenės sveikatos biurų, organizuojant savitarpio pagalbos grupes, nukreipiant į jas potencialius paslaugų gavėjus, dalijantis informacija ir pan., pateikiant rekomendacijas dėl tarpinstitucinio bendradarbiavimo gerinimo, vykdam šios paslaugos stebėseną.* 2023 m. gruodžio mėn. Ministerija parengė savivaldybėms rekomendacijas, siekiant stiprinti ir skatinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą tarp bendruomeninių šeimos namų ir visuomenės sveikatos biurų, organizuojant savitarpio pagalbos grupes, nukreipiant į jas potencialius paslaugų gavėjus, dalijantis informacija apie teikiamas paslaugas. Taip pat 2023 m. buvo atlikta bendruomeninių šeimos namų apklausa apie bendradarbiavimą su visuomenės sveikatos biurais, paslaugų organizavimą ir kt.

- *šeimos konsultavimo asmens (šeimos) namuose, teikiant kompleksines paslaugas šeimai, prieinamumo skatinimas, organizuojant Metodinio kompleksinių paslaugų šeimai centro susitikimus (mokymus, konsultacijas) su bendruomeninių šeimos namų specialistais ir kompleksinių paslaugų teikėjais dėl paslaugos viešinimo, organizavimo, bendradarbiavimo, turinio stiprinimo ir kt.* Įgyvendinant šią priemonę, Metodinis kompleksinių paslaugų šeimai centras tiek 2023 m., tiek bei 2024 m. tęsia paskaitas bei mokymus specialistams tokiomis temomis, kaip kompleksinių paslaugų šeimai organizavimas ir teikimas savivaldybėse, paslaugų viešinimas apie savivaldybėse organizuojamas paslaugas, mokymai apie paslaugų turinio atpažinimą ir kt. 2023 m. gruodžio mėn. Ministerijos parengtose rekomendacijose savivaldybėms atkreipiamas dėmesys į šeimos konsultavimo asmens (šeimos) namuose paslaugos teikimo galimybę šeimoms, vienišoms mamoms, sulaukus kūdikio, taip pat atkreipiamas dėmesys, kad kompleksinių paslaugų šeimai teikėjai bei bendruomeniniai šeimos namai gali visada pasinaudoti Metodinio kompleksinių paslaugų šeimai centro teikiama metodine pagalba dėl kompleksinių paslaugų šeimai organizavimo ir teikimo.

Taip pat nuo 2023 m. rugsėjo mėn. vyksta bendradarbiavimas su emocinę paramą ir psichologinę pagalbą nėščiosioms, neseniai pagimdžiusioms mamoms ir tėčiams teikiančiomis organizacijomis, viešosiomis įstaigomis, paramos fondais, iniciatyvomis, tokiomis kaip Pagalbos moterims linija, Krizinio nėštumo centras, Krizių įveikimo centras, Mamos linija, Tėvų linija, „Mama mums rūpi“, Vilties linija, Pagalbos vyrams linija ir pan., – organizuotas susitikimas, siekiant aptarti jų pajėgumus, galimybes bei poreikius teikiant emocinę paramą ir psichologinę

pagalbą nėščiosioms bei neseniai kūdikio susilaukusioms šeimoms, pasidalinta aktualia parengta informacija – el. lankstinuku bei metodine medžiaga apie depresiją po gimdymo, jos simptomus, įsivertinimą bei pagalbos galimybes, kvietimais į mokymus, paskaitas bei nuorodomis į įrašus ir pan., emocinės paramos ir psichologinės pagalbos nėščiosioms bei neseniai kūdikio susilaukusioms šeimoms teikėjai skatinami dalintis informacija apie depresiją po gimdymo ir su šeimomis, su kuriomis dirba ar kurioms teikia paramą ar pagalbą, jas edukuoti, konsultuoti, kad depresijos po gimdymo požymiai būtų kuo anksčiau atpažinti ir šeimos padrąsintos ar palydėtos kreiptis pagalbos.

Papildomai įgyvendinant Vaiko gerovės 2022–2026 metų veiksmų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2022 m. sausio 24 d. įsakymu Nr. A1-52 „Dėl Vaiko gerovės 2022–2026 metų veiksmų plano patvirtinimo“, 1 priedo 1.5 papunktyje nurodytą priemonę, Ministerija 2024 – 2025 m. finansuos NVO, dirbančių šeimos gerovės srityje, projektus, kuriuos įgyvendinant ugdoma savarankiška ir konstruktyviai funkcionuojanti šeima, kurios narių santykiai pagrįsti savitarpio pagalba, pagarba ir atsakomybe. Šiuo metu vykdomas konkursas atrinkti ir finansuoti NVO, dirbančių šeimos gerovės srityje, projektus. Viena iš planuojamų finansuoti sričių pagal nurodytą priemonę yra paslaugos ir kitos pagalbos priemonės šeimoms, besilaukiančioms vaikų ir (ar) auginančioms vaikus nuo 0 iki 3 metų ar patyrusioms traumuojančių emocinių išgyvenimų ir (ar) išgyvenančioms krizę, susijusią su nėštumu / gimdymu. Įgyvendinant projektus numatyta vykdyti tokias veiklas, kaip:

- * pagalba, palydėjimo paslaugos nėštumo metu: specialistų (asmens sveikatos priežiūros, slaugos, socialinių paslaugų sričių, psichologų, teisininkų, kvalifikuotų dulų) individualios konsultacijos, pagalba asmens (šeimos) namuose, palydėjimas, tarpininkavimas, informavimas pagal šeimos poreikius, siekiant užtikrinti aktualios, su nėštumu, gimdymu, pogimdyvinio laikotarpio, vaiko priežiūra bei auginimu, žindymu, vaiko ir tėvų emociniais poreikiais bei jų tenkinimu ir pan. susijusios informacijos suteikimą, tėvų įgūdžių formavimą, pagalbą tėvams atpažįstant kylančius vaiko ir savo emocinius poreikius, juos tinkamai atliepiant / tenkinant, galimų rizikų ar krizinių atvejų (įskaitant depresiją po gimdymo) prevenciją;

- * savitarpio pagalbos grupių organizavimas motinoms ir (ar) tėvams, auginantiems vaikus nuo 0 iki 3 metų, prireikus užtikrinant galimybę tėvams dalyvauti grupės susitikimuose su vaikais ar pasirūpinant jų priežiūra grupės susitikimų metu;

- * psichologo ir (ar) psichoterapeuto, ir (ar) socialinio darbuotojo pagalbos teikimas asmenims, patyrusiems traumuojančių emocinių išgyvenimų ir (ar) išgyvenantiems krizę, susijusią su nėštumu / gimdymu (neplanuotą / krizinį nėštumą, persileidimą, priešlaikinį / sudėtingą gimdymą, netektį, melancholijos / depresijos po gimdymo riziką) (toliau – krizę dėl nėštumo patyręs asmuo), ir (ar) jų šeimos nariams;

- * vaikų nuo 0 iki 3 m. valandinės priežiūros paslaugos, kai jų tėvai dalyvauja anksčiau nurodytose veiklose, pagal poreikį teikiant paslaugas vaiko tėvams jiems patogiu laiku (prireikus – po įprastų darbo valandų ir (ar) savaitgaliais).

Šioms veikloms finansuoti 2024 ir 2025 m. skirta po 137 tūkst. eurų valstybės biudžeto lėšų.

Ministerija įvertino Komiteto siūlymą - organizuojant kompleksines paslaugas šeimai ar kitas socialines paslaugas pasirūpinti vaiko priežiūra, kol motina gauna specializuotas psichikos sveikatos priežiūros paslaugas. Norime atkreipti dėmesį, kad vienos iš kompleksinių paslaugų šeimai - vaiko priežiūros paslaugos - tikslas yra sudaryti sąlygas tėvams (asmenims) gauti kitas kompleksines paslaugas šeimai. Vaiko priežiūros paslauga (kaip ir pavežėjimo paslauga) nėra laikytina savarankiška socialine paslauga, o pagalbine paslauga kitoms kompleksinėms paslaugoms šeimai gauti. Ministerijos manymu, vaikų priežiūros paslaugos turinio pakeitimas, siekiant, kad paslauga būtų organizuojama ir teikiama sveikatos priežiūros paslaugų gavėjams, iš esmės iškreiptų šios paslaugos tikslą bei santykį su kitomis socialinėmis paslaugomis.

Viceministrė

Vilma Augienė

Jurgita Bučiūtė–Barysienė, tel. 8 659 24 768, el. p. Jurgita.Buciute@socmin.lt
Eglė Kanopaitė–Gruodienė, tel. 8 695 21358, el.p. Egle.Kanopaite@socmin.lt
Jovita Nedveckā, tel. 8 649 56852, el.p. Jovita.Nedveckā@socmin.lt

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, A. Vivulskio g. 11, 03162 Vilnius (2024-03-07 08:11:16)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO SVEIKATOS REIKALŲ KOMITETO SPRENDIMO
Dokumento rūšys	RAŠTAS
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-03-05 Nr. SD-799 (19.2 Mr-33)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2024-03-05 Nr. G-2024-2209
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Vilma Augienė, Viceministras
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-03-04 18:36:42 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-03-04 18:37:22 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	EID-SK 2016,2.5.4.97=#0c0e4e545245452d3130373437303133,AS Sertifitseerimiskeskus,EE
Sertifikato galiojimo laikas	2020-11-24 16:18:09–2025-11-23 23:59:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	DBSIS
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-03-05 08:22:09 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA,VI Registru centras - i.k. 124110246,RCSC,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2022-05-19 16:48:06–2025-05-18 16:48:06
Parašo paskirtis	Gauto dokumento registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Seimo kanceliarija, Dokumentų valdymo sistema
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-03-05 08:33:39 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA,VI Registru centras - i.k. 124110246,RCSC,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2022-02-28 10:34:07–2025-02-27 10:34:07
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.75.8.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2024-03-07 08:11:16)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2024-03-07 08:11:16 atspausdino Daiva Žukauskė

Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-